

Олександр Аулін,

канд. філос. наук, ст. наук. співроб.,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Київ, Україна

БІБЛІОТЕЧНІ УСТАНОВИ У ЗМІЦНЕННІ СТРАТЕГІЧНИХ УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ

У статті досліджуються роль і місце вітчизняних бібліотечних установ і насамперед Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського в розбудові стратегічних українсько-турецьких інформаційних комунікацій. Показано, що в сучасних умовах міжнародні інформаційні комунікації в цьому сегменті не відрізняються глибиною та інтенсивністю. Проаналізовано перспективи використання додаткових можливостей бібліотечних ресурсів для зміцнення стратегічних інформаційних комунікацій у форматі Україна – Туреччина. Показано, що в разі підвищення рівня системності й комплексності у використанні інформаційно-бібліотечних ресурсів, а також задіяння інноваційних підходів можна очікувати позитивних результатів, зокрема, у сприянні уповноваженим державним органам України у їхній діяльності щодо подальшого розвитку й укріплення двосторонніх відносин з Туреччиною.

Ключові слова: бібліотечні установи, стратегічні інформаційні комунікації, міжнародне інформаційне співробітництво, соціальні інформаційні комунікації, ресурсна база, наукові комунікації, політичні комунікації.

Нинішній етап розвитку українсько-турецьких відносин у цілому характеризується позитивною динамікою та змістом. У світлі російської агресії важливого значення набуває позиція Анкари з проблеми відновлення українського суверенітету щодо Криму та окупованої частини Донбасу. Поступально розгортається співпраця України й Турецької Республіки (далі – ТР) у гуманітарній та економічній сферах. Вищим керівництвом ТР декларується прихильність курсу на стратегічне співробітництво з Києвом. Разом з тим спостерігається інтенсивна співпраця Анкари з РФ, що укріплює позиції агресора та певною мірою нівелює міжнародні зусилля з деокупації. Сучасна ТР має потужний військово-економічний потенціал, намагається грати роль регіонального лідера в Причорномор'ї та на Середньому Сході. В Україні мешкає багатоти-

сячна мусульманська меншина, що толерантно ставиться до Туреччини як одного із центрів світового мусульманства. Такий стан речей унеможливило політичний або економічний тиск офіційного Києва на Анкару задля послаблення російсько-турецької співпраці. До того ж в умовах формування глобального постіндустріального суспільства істотно зростає роль інформаційної сфери. У згаданому контексті інтенсифікація інформаційного співробітництва у форматі Україна – Туреччина здатна сприяти подальшому укріпленню двосторонніх відносин і створюватиме умови для поступового переходу на рівень реального стратегічного співробітництва. Важливим ресурсом для посилення соціальних комунікацій на цьому напрямі можуть стати вітчизняні бібліотечні установи. Багато аспектів проблеми міжнародних інформаційних комунікацій, науково-дослідницької та науково-інформаційної діяльності українських бібліотек розкрито в працях таких науковців, як В. Горовий, С. Горова, А. Галаган, Д. Дубов, Л. Дубровіна, Н. Іванова, Т. Кулаковська, В. Ліпкан, О. Онищенко, К. Пол, Ю. Половинчак, С. Полтавець, Т. Попова, Г. Почепцов, Д. Хольцхаузен та ін. Соціально-політична ситуація в Туреччині та в мусульманському середовищі України досліджувалася О. Богомоловим, О. Бойцовой, Д. Брильовим, М. Закіровим, С. Закіровою, М. Кирюшом, Н. Мхітарян, І. Семіволосом, В. Шведом, О. Ярошем та багатьма іншими. Однак сьогодні відсутні праці, які присвячено використанню бібліотечних установ з метою сприяння двосторонній українсько-турецькій співпраці в інформаційній сфері, що позначається як на розробленості проблеми в цілому, так і на можливості використовувати держорганами України додаткову ресурсну базу.

З моменту здобуття Україною незалежності офіційна Анкара незмінно заявляє про повагу до національного суверенітету нашої країни та наміри розвивати подальші двосторонні відносини в рамках стратегічного партнерства. Це стосується різних сфер. Однак якщо звернутися, наприклад, до економіки, то, за даними Держслужби статистики України, навіть у кризовому для російсько-турецьких відносин 2016 р. імпорт Туреччиною українських товарів становив 2,49 млрд дол. Цей показник співмірний з імпортом українських товарів Єгиптом (2,26 млрд дол.) і Польщею (2,2 млрд дол.). Після падіння на 29 % обсяг імпорту до ТР з Росії у 2016 р. становив 13,69 млрд дол. На піку турецько-російського конфлікту через збитий бомбардувальник генеральним підрядником будівництва нового терміналу та двох міжтермінальних тунелів в аеропорту Шереметьєво було обрано турецьку компанію Renaissance Construction [16]. У березні 2016 р. член правління ПАТ «Газпром»

О. Аксютін оголосив про наміри компанії уточнити терміни реалізації проекту газопроводу «Турецький потік» після нормалізації російсько-турецьких відносин і підписання відповідної міждержавної угоди. У 2017 р. під час зустрічі російського й турецького президентів було підтверджено, що фінансування РФ будівництва першої в ТР атомної електростанції «Аккую» здійснюватиметься згідно з попередньою домовленістю, вартість проекту становитиме близько 20 млрд дол. [11].

Подібна двоїстість політики ТР спостерігається й дотепер. Так, у березні 2017 р. Туреччиною введено заборону на завантаження і вивантаження в портах країни суден з Криму. Однак у серпні того ж року відбулося ще дві події іншого спрямування. Країною-партнером 86-ї Міжнародної виставки-ярмарки (IEF-2017) в Ізмірі стала РФ. У відкритті виставки взяли участь глава Татарстану Р. Мінніханов і міністр енергетики Росії О. Новак. На відкритті заходу міністр закордонних справ Туреччини М. Чавушоглу зазначив, що Туреччина виступає за зміцнення регіональної співпраці з Росією. Також у серпні Асоціація незалежних промисловців і підприємців Туреччини (MÜSİAD) підписала угоду про економічне співробітництво зі Ставропольським краєм РФ. Перехресним роком культури між Туреччиною та Росією було оголошено 2019 р. На спільній прес-конференції в березні 2019 р. в Анталіє глава МЗС Туреччини М. Чавушоглу з російським колегою С. Лавровим зробили заяву про те, що Туреччина й Росія підписали договір про співпрацю на 2019–2020 рр. Під час візиту в Москву в квітні 2019 р. президент Туреччини Р. Ердоган підписав рішення про створення турецько-російського інвестиційного фонду. До його складу увійшли Російський фонд прямих інвестицій і Фонд добробуту Туреччини. Обсяг спільних фінансових ресурсів 900 млн євро [10].

За словами генерального консула Туреччини в Одесі, у гуманітарній сфері двосторонніх відносин Анкару насамперед цікавлять питання, пов'язані з кримськими татарами, турками-месхетинцями та гагаузами. Таким чином, у зону «особливих» інтересів ТР потрапляють Крим, частина Одеської області та значно меншою мірою Донбас. Найбільш близькою туркам в етноісторичному контексті групою населення України є кримські татари. Двосторонні контакти зачіпають культурно-релігійну й політико-економічну сфери. Цьому сприяє й наявність у ТР численної кримськотатарської діаспори (близько 4 млн), активна частина якої об'єднана в національно-культурні громади (дернекі). Незважаючи на активне політико-економічне співробітництво з РФ, після російської окупації Криму Анкара періодично здійснює політико-дипломатичні демарші

із засудженням репресивної політики Кремля щодо місцевих мусульман. Крім переслідування членів кримської філії Хізб ут-Тахрір, у серпні 2017 р. протурецькі ЗМІ обурювалися й заявою В. Путіна про намір перетворити «Херсонес у “російську православну Мекку”».

У зв'язку із цим актуалізується проблема зміцнення стратегічних українсько-турецьких інформаційних комунікацій. На сьогодні існує декілька дефініцій цього феномена. На думку К. Пола з RAND Corporation, американського аналітичного центру, що стояв біля витоків розроблення концепції стратегічних комунікацій (далі – СК), останні можна розглядати як узгоджені дії, повідомлення, образи та інші форми участі для інформування, впливу з метою переконання цільової аудиторії підтримувати національні цілі [15, р. 4–5]. Європейські колеги К. Пола мають дещо інший погляд на СК: «Стратегічні комунікації – це цілеспрямоване використання комунікацій організацією для виконання її місії» [20].

Серед вітчизняних дослідників також не існує єдиного погляду на цей феномен. Так, В. Горбулін звужує СК до рамкового підходу стосовно впровадження окремих заходів з протидії дезінформації та інформаційній агресії [12]. В. Ліпкан бачить у СК «узгоджені та скоординовані урядом держави можливості інституціональної структури та інститутів громадянського суспільства, спрямовані на розуміння цільової аудиторії з метою створення, зміцнення, збереження та розвитку сприятливих умов для просування з урахуванням національних цінностей легітимованих національних інтересів, політики та цілей держави через використання узгоджених концепцій, стратегій, доктрин і програм, планів, тем, меседжів, смислів, наративів, продуктів, поєднаних та синхронізованих з діями, можливостями, спроможностями та потенціалом усіх елементів системи державного управління» [7]. Для С. Соловйова сутність СК – координація інформаційних впливів між собою та приваблення на свій бік ключової аудиторії [13, с. 169]. З цього приводу Г. Почепцов додає, що політичні, економічні та військові перемоги куються не лише у фізичному просторі, а й у свідомості людей. Без опори на громадську думку розвиток не можливий [9].

Згідно з Доктриною інформаційної безпеки України, «стратегічні комунікації – скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави» [18]. При цьому складно не погодитися з висновком В. Чуприни про те, що «проголошення

метою СК «просування цілей держави», а не суспільства чи української нації, за певних обставин, може суперечити демократичному напрямку розвитку країни. Також було б логічно вести мову про скоординоване державою використання комунікативних можливостей українського суспільства, зокрема можливостей бібліотек як суб'єкта соціальних комунікацій [21, с. 276].

У таких умовах великого значення набуває використання на користь України чинника міжнародного інформаційного співробітництва. Цьому, зокрема, сприяє перехід «до того етапу розвитку кожної із соціальних інформаційних баз у їх суспільній ієрархії, коли вони завдяки вдосконаленню системи партнерських зв'язків з глобальним інформаційним простором і системою горизонтальних зв'язків, у тому числі й з розвитком соціальних мереж, набувають відносної самостійності, можливостей для самоідентифікації та активнішого прояву в інформаційній сфері діяльності як самостійного суб'єкта й об'єкта інформаційних впливів» [2, с. 25]. Якщо раніше монополію на використання інформаційного інструментарію мала держава, то з другої половини минулого століття відбулися великі зміни. З початку потужні інформаційні кампанії почали проводити транснаціональні корпорації (далі – ТНК), які мали не тільки відповідну фінансову, а й медійну базу. Значна кількість провідних світових видань у тому чи іншому вигляді мала своїми кінцевими бенефіціарами вищезазначені ТНК (або їхніх представників). Проте дійсно революційна ситуація виникла на рубежі двох тисячоліть і була пов'язана з розвитком мережі Інтернет. Різкий скачок ІТ-технологій відкрив перед суспільством нові горизонти соціальних комунікацій. Відповідно до зростаючих суспільних запитів у теоретичному плані поглиблюються уявлення щодо комунікативної складової [1, с. 77]. Відбувається усвідомлення того, що від ефективності відповідних соціальних комунікацій «можливість реалізації цілей взаємодії зростає, якщо правильно організувати її проведення й досягти при цьому атмосфери взаєморозуміння, довіри та співробітництва» [12, с. 242–243].

Спираючись на загальний висновок про те, що «на сьогодні набули відносної самостійності соціальні комунікації управлінської сфери, наукові комунікації, політичні, що певною мірою, але не повністю накладаються на систему засобів масової комунікації, а також специфічні комунікації в бізнес-середовищі» [1, с. 78], у нашому випадку треба звернути особливу увагу на дещо інший аспект проблеми.

У зазначених вище умовах прямий політичний вплив на Туреччину з боку офіційного Києва може принести здебільшого негативні результати.

Водночас, беручи до уваги підвищений інтерес сучасного політичного класу ТР до османської та взагалі тюркської спадщини України, а також проживання на українській території етнічно близьких до турок автохтонних народів (кримських татар, гагаузів, караїмів) і великої групи азербайджанців, може використатися інший підхід. При цьому головним об'єктом впливу є політична еліта Туреччини. З формальної точки зору суб'єктом впливу стають бібліотечні установи України. Саме з використанням бібліотечних ресурсів, зокрема творів науково-документальної та художньої літератури – для підтвердження духовно-ціннісних орієнтирів стратегічного наративу, що формується [19, с. 12], можуть здійснюватися допоміжні заходи з підтримки національних інтересів, які реалізуються уповноваженими органами України (РНБО, Міністерством закордонних справ тощо). У цьому випадку не йдеться про спроби втручання бібліотечних установ у здійснення зовнішньополітичного курсу офіційного Києва. Можливості бібліотек розглядаються як додаткові ресурси, що можуть допомогти в реалізації державної політики. Не йдеться про передавання через можливості бібліотечних установ політичної інформації для турецької сторони. Здійснюватимуться наукові комунікації, що полягатимуть, однак, в отриманні зацікавленими структурами в Туреччині політично орієнтованої інформації, яка лише за формальними ознаками є науковою. Загальна методика має такий вигляд: науковими (у тому числі бібліотечними) установами України здійснюється соціальна інформаційна комунікація з партнерськими науковими та освітніми установами Туреччини. Це відбувається за єдиним наративом: «сприяти розвитку українсько-турецьких наукових відносин задля укріплення взаєморозуміння». У разі здійснення таких заходів на систематичній і комплексній основі в середньо- та довгостроковій перспективі можна очікувати формування додаткових позитивних сегментів державного іміджу України в експертних і громадських колах ТР.

У подальшому робиться ставка на описану Р. Шварценбергом циркуляцію інформації «між різними елементами політичної системи, а також між політичною та соціальною системою». У кінцевому підсумку очікується трансформація вищевказаної інформації з формально наукової у фактично політичну (якщо розглядати останню на субстанційному рівні як ту, що сприяє політичному впливу). Тобто здійснюватиметься один з видів стратегічної комунікації. Важливим елементом стає свого роду «інформаційний трансформатор» (далі – ІТ), елементна база якого складатиметься з партнерських структур українських науково-інфор-

маційних, науково-дослідних і науково-освітніх установ у Туреччині. Такий ІТ перетворюватиме наукову інформацію на політичну. При цьому від вихідної наукової інформації залишатиметься лише загальний посил, який в адаптованому для сприйняття політичного класу Туреччини вигляді транслюватиметься через експертні, родинні, побутові, медійні та інші зв'язки і як вигідний Україні стратегічний наратив.

Однак для досягнення позитивних результатів потрібні не тільки систематична діяльність у згаданому напрямі на комплексній основі, а і якісне використання наявної ресурсної бази. У цьому контексті насамперед ідеться про потенціал науково-дослідних і науково-інформаційних центрів, якими є в сучасних умовах бібліотечні установи України [5].

Торкаючись сучасного стану українсько-турецького співробітництва в галузі соціальних інформаційних комунікацій, треба зазначити його недостатній рівень. Звертає на себе увагу те, що в обох сторін існують серйозні відмінності в підходах до вирішення цього питання. Так, у Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського із самого початку її роботи в 1918 р. працювала установка на формування наукових унікальних за змістом, національних і світових історико-культурних за значенням фондів, якої дотримується й нинішнє керівництво установи [3, с. 282]. Завдяки цьому регулярно проводяться тематичні виставки видань тюркологічної й загально мусульманської спрямованості (показовим є той факт, що лише в II кварталі 2019 р. у НБУВ відбулися виставки з кримськотатарської та коранічної тематики). Зібрано близько 600 видань тюркологічного характеру. Натомість у найбільшій бібліотечній установі Туреччини – Національній бібліотеці (Milli Kütüphane, далі – МК) україніка на сьогодні представлена 56 виданнями [6]. Якщо в НБУВ періодично проводяться виставки, на яких різною мірою представлено тюркологічний сегмент, то інформація про подібні заходи в бібліотеках Туреччини із зрозумілих причин відсутня.

Із викладеного вище можна зробити такі висновки:

1. Враховуючи зацікавленість турецької сторони в Україні в дослідженні османської спадщини, носіями якої, крім безпосередньо турків, є насамперед кримськотатарські, гагаузькі й азербайджанські меншини, НБУВ може розглядатися як провідна соціальна інформаційна база для організації інформаційного співробітництва у рамках Україна – Туреччина.

2. НБУВ може брати участь у стратегічній комунікації на вказаному вище напрямі міжнародного інформаційного співробітництва як самостійно, так і в кооперації з іншими науково-дослідними, науково-інфор-

маційними, а також науково-освітніми установами України (основним критерієм вибору при цьому є наявні або потенціальні можливості встановлення контактів з аналогічними партнерськими структурами в Туреччині). У цьому контексті йдеться про організації відповідних виставок, проведення міжнародних науково-практичних заходів, спільних з турецькою стороною досліджень тощо.

3. Крім проведення тематичних виставок або міжнародних конференцій відповідної спрямованості в рамках бібліотечного сегмента стратегічної комунікації, можуть використовуватися нові форми соціальної інформаційної комунікації. Наприклад, виходячи з наявності у фондах НБУВ багатотисячної бібліотеки вельми шанованого в Туреччині за тюркське походження та за присвячені цій країні наукові праці, одного із засновників НБУВ А. Кримського, вважається за перспективне представити для обговорення проект створення «віртуального кабінету А. Кримського».

4. Віртуальний кабінет може бути створено з використанням як «бібліотеки А. Кримського», так і частини артефактів початку минулого століття у вигляді електронних зображень (для створення відповідної атмосфери на інтернет-ресурсі). Електронний доступ до «бібліотеки Кримського», яка містить значну кількість видань орієнталістської спрямованості, без сумніву, викличе інтерес до співучасті в реалізації цього проекту з боку турецьких дипломатичних і культурних представництв у Києві.

5. Реалізація подібних проектів на постійній основі в перспективі може сприяти розвитку бібліотечного сегмента стратегічної комунікації між Україною та Туреччиною, а також служити подальшому розвитку та укріпленню двосторонніх відносин в інших сферах.

Список використаних джерел

1. *Горовий В. М.* Національні інформаційні процеси в умовах глобалізації : монографія / В. М. Горовий ; відп. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2015. – 332 с.

2. *Горовий В. М.* Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства : монографія / В. М. Горовий. – Київ, 2005. – 383 с.

3. *Дубровіна Л. А.* Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1965–1991 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : [б. в.], 2008. – 373 с.

4. *Дубов Д. В.* Стратегічні комунікації: проблеми концептуалізації

та практичної реалізації / Д. В. Дубов // Стратег. пріоритети. Сер. «Політика». – 2016. – № 4. – С. 9–23.

5. Кулаковська Т. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського як науково-дослідна установа: основні напрями діяльності [Електронний ресурс] / Т. Кулаковська // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. «Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології». – 2010. – Вип. 5. – С. 165–72. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlukbit_2010_5_16. – Назва з екрана.

6. Kütüphane Kullanımı [Elektronik kaynak]. – Erişim modu: <http://www.mkutup.gov.tr/en/Sayfalar/KutuphaneKullanimi/SSS/default.aspx>. – Ekrandaki isim.

7. Ліпкан В. А. Поняття та структура стратегічних комунікацій на сучасному етапі державотворення [Електронний ресурс] / В. А. Ліпкан. – 2016. – 13.10. – Режим доступу: <http://stratcom.co.ua/ponyattya-ta-struktura-strategichnih-komunikatsij-na-suchasnomu-etapi-derzhavotvorennja>. – Назва з екрана.

8. Попова Т. В. Стратегічні комунікації : [словник] / Т. В. Попова, В. А. Ліпкан / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2016. – 400 с.

9. Почепцов Г. Г. Стратегічні комунікації: стратегічні комунікації в політиці, бізнесі та державному управлінні / Г. Г. Почепцов. – Київ : Альтерпрес, 2008. – 216 с.

10. Россия и Турция создали турецко-российский инвестиционный фонд [Электронный ресурс] // День демократии и нац. единства : веб-сайт. – 2019. – 9.04. – Режим доступа: <https://www.trt.net.tr/russian/iz-rossiiskogo-i-turietskogo-mira/2019/04/09/rossiia-i-turtsiia-sodali-turisko-rossiiskii-inviestitsionnyi-fond-1179714>. – Назва з екрана.

11. Россия построит в Турции атомную станцию стоимостью \$20 млрд [Электронный ресурс] // delo.ua. – 2018. – 9 март. – Режим доступа: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/rossija-postroit-v-turcii-atomnuju-stanciju-stoimostju-20-mlrd-339975>. – Загл. с екрана.

12. Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна // Стратег. пріоритети. Сер. «Політика». – Київ : НІСД, 2017. – 496 с.

13. Соловійов С. Г. Основні характеристики стратегічних комунікацій / С. Г. Соловійов // Вісн. Нац. ун-ту цивільного захисту України. Сер. «Держ. управління». – 2016. – Вип. 1. – С. 165–170.

14. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / під заг. ред. В. І. Воловича. – Київ : Укр. центр духовн. культури, 1998. – С. 242–243.

15. Ten Years On: The Evolution Of Strategic Communication And Information Operations Since 9/11 Hearing Before The Subcommittee On Emerging Threats And Capabilities Of The Committee On Armed Services House Of Representatives One Hundred Twelfth Congress First Session Hearing Held July 12, 2011. – U.S. – Government Printing Office Washington, 2011.

16. Турецкая Renaissance Construction выиграла тендер на строительство двух объектов в Шереметьево [Электронный ресурс] // Коммерсантъ. – 2016. – 18.03. – Режим доступа: <https://www.kommersant.ru/doc/2941461>. – Загл. с экрана.

17. Шварценберг Р.-Ж. Политическая социология. В 3 ч. Ч. 1 / Р.-Ж. Шварценберг. – М. : Рос. акад. управления, 1992. – 180 с.

18. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 р. «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: Указ Президента України № 47/2017 [Електронний ресурс] // Офіц. інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>. – Назва з екрана.

19. Формування стратегічного наративу інформаційного забезпечення реінтеграції тимчасово окупованих територій у загальноукраїнський контекст : [монографія] / [В. Горовий (кер. проекту), О. Онищенко, Ю. Половинчак та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2017. – 212 с.

20. Hallahan Kirk. Defining Strategic Communication / Hallahan Kirk, Holtzhausen Derina, Betteke van Ruler, Verčič Dejan & Sriramesh Krishnamurthy // International Journal of Strategic Communication. – 2007. – P. 3–35.

21. Чуприна Л. Аналітичні підрозділи бібліотеки в системі стратегічних комунікацій // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / редкол.: В. Попик (голова), Г. Боряк, В. Горовий [та ін.] ; за заг. ред. В. Горового ; відп. ред. Н. Іванова ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2017. – Вип. 48. – С. 274–284.

References

1. Horovyi, V. M. (2015). Natsionalni informatsiini protsesy v umovakh hlobalizatsii [National information processes in the conditions of globalization]. Kyiv [in Ukrainian].

2. Horovyi, V. M. (2005). Osoblyvosti rozvytku sotsialnykh informatsiinykh baz suchasnoho ukrainskoho suspilstva [Features of development of social information bases of modern Ukrainian society]. Kyiv [in Ukrainian].

3. Dubrovina, L. A., Onyshchenko, O. S. (2008). *Istoriia Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho. 1965–1991* [History of the National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky. 1965–1991]. Kyiv [in Ukrainian].

4. Dubov, D. V. (2016). *Stratehichni komunikatsii: problemy kontseptualizatsii ta praktychnoi realizatsii* [Strategic communications: problems of conceptualization and practical implementation]. *Stratehichni priorytety. Seriiia «Polityka» – Prioritize Strategies. Politics Series*, no. 4, pp. 9–23 Kyiv [in Ukrainian].

5. Kulakovska, T. (2010). *Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho yak naukovu-doslidna ustanova: osnovni napriamy diialnosti* [The National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky as a research institution: the main directions of activity]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia «Knyhoznavstvo, bibliotekoznavstvo ta informatsiini tekhnolohii» – Visnyk of Lviv University. Series «Book Science, Library Science and Information Technologies»*, issue 5, pp. 165–72. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlukbit_2010_5_16 [in Ukrainian].

6. Kütüphane Kullanımı. Retrieved from <http://www.mkutup.gov.tr/en/Sayfalar/Kutuphane-Kullanimi/SSS/default.aspx> [in Turkish].

7. Lipkan, V. A. *Poniattia ta struktura stratehichnykh komunikatsii na suchasnomu etapi derzhavotvorennia* [Understand the structure of the current state's strategic commies]. 2016. 13.10. Retrieved from <http://stratcom.co.ua/ponyattya-ta-struktura-strategichnih-komunikatsij-na-suchasnomu-etapi-derzhavotvorennia> [in Ukrainian].

8. Popova, T. V. (2016). *Stratehichni komunikatsii: [slovynek]* [Strategic communications: [dictionary]. V. A. Lipkan (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].

9. Pocheptsov, H. H. (2008). *Stratehichni komunikatsii: stratehichni komunikatsii v politytsi, biznesi ta derzhavnomu upravlinni* [Strategic Communications: Strategic Communications in Politics, Business, and Public Administration]. Kyiv: Alterpres [in Ukrainian].

10. *Rossiiia i Turctiia sozdali tureteko-rossiiskii investitcionnyi fond* [Russia and Turkey have created a Turkish-Russian investment fund]. *Den demokratii i natsionalnogo edinstva: veb-sait – Day of Democracy and National Unity: website*. Retrieved from <https://www.trt.net.tr/russian/iz-rossiiskogo-i-turietskogo-mira/2019/04/09/rossiia-i-turtsiia-sodali-turietsko-rossiiskii-inviestitsionnyi-fond-1179714> [in Russian].

11. *Rossiiia postroit v Turctii atomnuu stantciiu stoimosti \$20 mlrd* [Rossyia postroyt v Turtsyy atomnoiu stantsyyu stoymosti \$20 billion]. *delo.ua*. 2018, March 9. Retrieved from <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/>

rossija-postroit-v-turcii-atomnuju-stanciju-stoimostju-20-mlrd-339975 [in Russian].

12. Horbulin, V. P. (Ed.). (2017). Svitova hibrydna viina: ukrainskyi [World hybrid war: Ukrainian Front]. *Stratehichni priorytety. Seriiia «Polityka» – Strategic Priorities. Series «Politics»*. Kyiv: NISD [in Ukrainian].

13. Soloviov, S. H. (2016). Osnovni kharakterystyky stratehichnykh komuni-katsii [Main characteristics of strategic communications]. *Visnyk Natsion-alnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriiia «Derzhavne uprav-linnia» – Bulletin of the National University of Civil Protection of Ukraine. Series «Public Administration»*, issue 1, pp. 165–170 [in Ukrainian].

14. Sotsiolohiia: korotkyi entsyklopedychnyi slovnyk [Sociology: a brief encyclopedic dictionary]. (1998). V. I. Volovych (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].

15. Ten Years On: The Evolution Of Strategic Communication And Information Operations Since 9/11 Hearing Before The Subcommittee On Emerging Threats And Capabilities Of The Committee On Armed Services House Of Representatives One Hundred Twelfth Congress First Session Hearing Held. 2011. July 12. Government Printing Office Washington [in English].

16. Turetskaia Renaissance Construction vyigrala tender na stroitelstvo dvukh obektov v Sheremetevo [Turkish Renaissance Construction won a tender for the construction of two objects in Sheremetyevo]. *kommersant.ru*. Retrieved from <https://www.kommersant.ru/doc/2941461> [in Russian].

17. Shvartcenberg, R.-Zh. (1992). Politicheskaia sotciologiiia [Political Sociology]. Part 1. Moscow: Rossiiskaia akademiia upravleniia [in Russian].

18. Ukaz Prezydenta Ukrainy No. 47/2017 Pro rishennia Rady natsion-alnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 29 hrudnia 2016 roku «Pro Doktrynu informatsiinoi bezpeky Ukrainy» [Decree of the President of Ukraine No. 47/2017 About the Decision For the sake of national security and defense of Ukraine on the 29 th of December 2016 «About the doctrine of information security without Ukraine»]. *Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy – Office of the Internet-representative of the President of Ukraine* [in Ukrainian].

19. Horovyi, V., Onyshchenko, O., Polovynchak, Yu. (2017). Formu-vannia stratehichnoho naratyvu informatsiinoho zabezpechennia reintehratsii tymchasovo okupovanykh terytorii u zahalnoukrainskyi kontekst [Formation of a strategic narrative of information support for the reintegration of temporarily occupied territories into the Ukrainian context] [in Ukrainian].

20. Hallahan Kirk, Holtzhausen Derina, Betteke van Ruler, Verčič Dejan and Sriramesh Krishnamurthy. (2007). Defining Strategic Communication.

International Journal of Strategic Communication, pp. 3–35. DOI: <https://doi.org/10.1080/15531180701285244> [in English].

21. Chupryna, L. (2017). Analitichni pidrozdily biblioteky v systemi stratehichnykh komunikatsii [Analytical departments of the library in the system of strategic communications]. V. Horovyi (Ed.). *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 48, pp. 274–284. Kyiv. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.48.274> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.06.2019.

Olexander Aulin,

Cand. Sci. (Philosophy), Senior Researcher,
V. I. Vernadsky National Library of Ukraine
Kyiv, Ukraine

Library Institutions in Modern Ukrainian-Turkish Information Communications

The article examined the role and place of domestic librarians and, above all, V. I. Vernadsky National Library of Ukraine in the development of Ukrainian-Turkish information communications in modern conditions. It is shown that at present international information communications in this direction do not differ in depth and intensity. The use of additional possibilities of library resources in social information communication in the format «Ukraine-Turkey» is analyzed. It is shown that in the event of a rise in the level of systemic and integrated use of information and library resources, as well as the use of innovative approaches, one can expect positive results, in particular, in assisting the authorized state bodies of Ukraine in their activities for the further development and strengthening of bilateral relations with Turkey.

Keywords: library institutions, international information cooperation, social information communications, resource base, scientific communications, political communications.